

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

LKA – 4113-001-01/2014

D/14/504

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

ul. Powstańców 29, 40-039 Katowice

T +48 32 784 42 00, F +48 32 784 42 30

lka@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli D/14/504 – Przygotowanie szkół do objęcia dzieci sześciolletnich obowiązkiem szkolnym

Jednostka przeprowadzająca kontrolę Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach

Kontroler Marian Dłucik, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr 90621 z dnia 22 kwietnia 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-2)

Jednostka kontrolowana Szkoła Podstawowa nr 34 im. Mikołaja Kopernika w Katowicach, ul. Zielonogórska 3, 40-710 Katowice.

Kierownik jednostki kontrolowanej Maria Szopa-Zajac, Dyrektor Szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie w roku szkolnym 2013/2014 i przygotowania na rok szkolny 2014/2015.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Powyższą ocenę uzasadnia zapewnienie przez Szkołę do edukacji uczniów sześciolletnich:

- właściwych warunków lokalowych i wyposażenia sal (sale lekcyjne klas I-III podzielono na część edukacyjną i rekreacyjną oraz wyposażono w odpowiednie materiały dydaktyczno-naukowe, zapewniono bezpieczne i higieniczne warunki pobytu w Szkole poprzez dostosowanie mebli szkolnych do zasad ergonomii a urządzeń sanitarnych do wzrostu dzieci sześciolletnich, dzieciom umożliwiono korzystanie z ciepłego posiłku oraz zapewniono opiekę w świetlicy szkolnej, utworzono i wyposażono, w ramach programu „Radosna Szkoła”, dla najmłodszych stałe miejsce zabaw oraz plac zabaw),
- odpowiednich warunków organizacyjnych oraz wykwalifikowanej kadry nauczycieli.

NIK zwraca równocześnie uwagę, że nie osiągnięto zalecanego przez Ministra Edukacji Narodowej standardu² zapewnienia wszystkim uczniom klas I możliwości korzystania z osobnego komputera podczas zajęć w pracowni komputerowej.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012 r., poz. 977).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Zapewnienie przez szkołę warunków lokalowych i wyposażenia do edukacji uczniów sześcioletnich

Opis stanu faktycznego

1.1. W roku szkolnym 2013/2014 w dziewięciu oddziałach klas I-III naukę pobierało 210 uczniów, w tym: 74 w trzech oddziałach klasy I, 53 w trzech oddziałach klasy II i 83 w trzech oddziałach klasy III.

(dowód: akta kontroli, str. 4-5)

Na rok szkolny 2014/2015 zaplanowano nauczanie 228 uczniów w 10 oddziałach klas od I-III, z tego: 100 uczniów w czterech oddziałach klasy I, 74 uczniów w trzech oddziałach klasy II i 54 uczniów w trzech oddziałach klasy III.

(dowód: akta kontroli, str. 6-11)

W roku szkolnym 2013/2014 dla dziewięciu oddziałów klas I-III przeznaczono siedem sal lekcyjnych, w związku z czym nie każdy oddział dysponował odrębną salą lekcyjną i w przypadku dwóch oddziałów klasowych wystąpiła konieczność prowadzenia nauki w systemie zmianowym.

(dowód: akta kontroli, str. 12)

Dyrektor Szkoły wyjaśniła m.in., że *w budynku Szkoły jest przystosowanych do nauki 16 izb lekcyjnych. Dla klas I-III przeznaczono 7 izb lekcyjnych na pierwszym piętrze i salę zabaw na parterze. W dwóch salach lekcyjnych klasy I i II zajęcia prowadzone są na dwie zmiany i kończą się najpóźniej o godzinie 15.20.*

(dowód: akta kontroli, str. 13)

1.2. Na nowy rok szkolny (2014/2015) dla klas uczniów najmłodszych przeznaczona będzie dodatkowo jedna sala. Mimo tego, Szkoła nie zapewni odrębnej sali dla każdego z 10 zaplanowanych oddziałów klas I-III. W związku z tym w roku szkolnym 2014/2015 dla uczniów z oddziałów klas I przewidziano naukę na więcej niż jedną zmianę.

Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że *w roku szkolnym 2014/2015 planuje się uruchomić 4 klasy pierwsze i dostosować salę na parterze dla sześciolatków. Zmianowość na poziomie klas I-III nie ulegnie zmianie. Zajęcia uczniów klas I będą rozpoczynały się o godzinie 8.00. Wyłączenie sali na parterze wydłuży czas pracy i pobytu w Szkole uczniów klas starszych (11 oddziałów w siedmiu salach lekcyjnych).*

(dowód: akta kontroli, str. 4-6, 13)

1.3. Trzy sale lekcyjne przeznaczone dla oddziałów klasy I przygotowano zgodnie z zaleceniami dotyczącymi warunków w jakich powinny być realizowane procesy edukacyjne w klasach I-III szkoły podstawowej, określonymi w załączniku Nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół³ – część wyodrębniona „Zalecane warunki i sposób realizacji”⁴. Sale lekcyjne składały się z części edukacyjnej, wyposażonej w tablicę, stoły i krzesła uczniowskie oraz z części rekreacyjnej, przystosowanej do rekreacji i zabawy. Sale wyposażono m.in. w pomoce dydaktyczne oraz przedmioty potrzebne do zajęć (takie jak liczniki, tablice edukacyjne), książki tematyczne, różnorodne gry i zabawki dydaktyczne, książki i sprzęt audiowizualny (dwie przenośne tablice interaktywne, laptopy z dostępem do internetu, projektory,

³ Dz. U. z 2012 r., poz. 977, zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie podstawy programowej”.

⁴ zwana dalej „Zalecanymi warunkami”

magnetofony i głośniki). W każdej sali znajdowały się szafki, w których uczniowie mieli możliwość pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych.

(dowód: akta kontroli, str. 14-15)

1.4. Meble uczniowskie (stoliki, krzesła), znajdujące się w salach lekcyjnych, z których korzystali uczniowie klas I, spełniały wymagania ergonomii, stosownie do § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁵. Dyrektor Szkoły dysponował udokumentowanymi danymi dot. wzrostu uczniów korzystających z tych mebli, w tym uczniów najmłodszych. Pomiaru wzrostu uczniów w Szkole dokonywali nauczyciele prowadzący zajęcia, co odnotowywano w dziennikach lekcyjnych. Ponadto, w każdej sali lekcyjnej oddziałów klasy I umieszczono przymiary, pozwalające dzieciom na bieżącą kontrolę dostosowania mebli szkolnych do zmieniającego się wzrostu.

(dowód: akta kontroli, str. 14-15)

1.5. Szkoła w 2010 r., w ramach rządowego programu „Radosna szkoła”, otrzymała dofinansowanie do miejsca zabaw, które na stałe wydzielono w jej przestrzeni i udostępniono wszystkim uczniom klas I-III w godzinach pracy Szkoły. Miejsce zabaw wyposażono w pomoce dydaktyczne, wymienione w § 1 załącznika nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lipca 2009 r. w sprawie form i zakresu finansowego wspierania organów prowadzących w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w klasach I-III szkół podstawowych i ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia⁶, tj. m.in. materace, kształtki rehabilitacyjne, drabinki i piłki. Miejsce zabaw z wyposażeniem odpowiadającym wymogom bezpieczeństwa utrzymane było w czystości i opatrzone stosowną tablicą informacyjną z logo programu „Radosna Szkoła”.

(dowód: akta kontroli, str. 16)

1.6. W szkole od 2011 roku funkcjonuje mały plac zabaw, dofinansowany w ramach realizacji programu „Radosna szkoła”. Plac ten jest bezpieczny, stosownie do przepisu § 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny. Teren placu, z nawierzchnią w dobrym stanie, z urządzeniami na trwale i stabilnie przymocowanymi do podłoża, był utrzymany w czystości i ogrodzony z bezpiecznymi zamknięciami.

(dowód: akta kontroli, str. 17-21)

1.7. Szkoła zapewniła uczniom możliwość korzystania z świetlicy, zgodnie z art. 67 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁷. Cele i zadania świetlicy, założenia organizacyjne, prawa i obowiązki uczestnika określono w Statucie Szkoły i w Regulaminie Świetlicy. Świetlicę zlokalizowano na parterze Szkoły, wyposażono w stoliki i krzesła dostosowane do wzrostu uczniów z klas I-III, zgodnie z § 9 ust. 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny. Świetlica była czynna w godzinach od 6.30 do 17.00, a w porze obiadowej (11.30-13.30) pełniła rolę stołówki szkolnej. W czasie spożywania posiłków zajęcia świetlicowe odbywały się w dwóch salach na I piętrze Szkoły, przeznaczonych do nauki uczniów klas I-III oraz w wyznaczonym na parterze Szkoły miejscu zabaw.

(dowód: akta kontroli, str. 22-25)

1.8. Zorganizowana w szkolnej świetlicy stołówka, była właściwie wyposażona i umożliwiała w roku szkolnym 2013/2014 zjedzenie przez uczniów najmłodszych przygotowanego w szkolnej kuchni ciepłego posiłku. Pomieszczenie to było utrzymane w czystości i wyposażone w meble dostosowane do wzrostu uczniów

⁵ Dz. U. z 2003 r. Nr 6 poz. 69 ze zm., zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie bezpieczeństwa i higieny”.

⁶ Dz. U. z 2009 r. Nr 110, poz. 915 ze zm.

⁷ Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm., zwanego dalej „ustawą o systemie oświaty”.

z klas najmłodszych. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach w trakcie kontroli przeprowadzonych w dniach 8 lipca i 11 września 2013 r. nie stwierdził nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli, str. 22, 26-33)

1.9. Stosownie do § 4a rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, uczniom umożliwiono pozostawienie w klasach części podręczników i przyborów szkolnych w przystosowanych do tego oznakowanych szafkach i wyznaczonych przez nauczyciela miejscach, co opisano w pkt 1.3. niniejszego wystąpienia.

1.10. Uczniom klas I zapewniono bezpieczny dostęp do pomieszczeń sanitarnych z ciepłą i zimną bieżącą wodą oraz środki higieny osobistej. Urządzenia sanitarnohigieniczne były utrzymane w czystości i sprawne technicznie, a sprzęty, z których korzystali uczniowie najmłodszy, dostosowano do wymagań ergonomii. Bieżącą kontrolę stanu sanitarnego łazienek przeprowadzały sprzątaczkę po każdej przerwie śródlekcyjnej.

(dowód: akta kontroli, str. 34)

W dniu 4 marca 2014 r. wizytator Śląskiego Kuratorium Oświaty w Katowicach ocenił, że Szkoła jest przygotowana do objęcia dzieci sześciolatków obowiązkiem szkolnym.

Ponadto, w lutym 2014 r. siedmioro rodziców sześciolatków uczniów klas I wzięło udział w badaniach ankietowych, dotyczących poziomu przygotowania placówki na przyjęcie sześciolatków do Szkoły. Badania wykazały, że w opinii zdecydowanej większości rodziców Szkoła jest przygotowana na objęcie dzieci sześciolatków obowiązkiem szkolnym.

(dowód: akta kontroli, str. 35-39)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Zapewnienie przez szkołę warunków organizacyjnych do edukacji uczniów sześciolatków

Opis stanu faktycznego

2.1. Liczba uczniów w żadnym z oddziałów klas I nie przekraczała 26 osób tj. standardu określonego w pkt 4 „Zalecanych warunków”. W trzech oddziałach klasy I edukację prowadzono w zrównoważonych grupach rówieśniczych: w klasie Ic - 23 uczniów (w tym 3 sześciolatków), w klasie Ib – 25 uczniów (w tym 3 sześciolatków) i 26 uczniów w klasie Ia (w tym jeden sześciolatek).

(dowód: akta kontroli, str. 40)

2.2. Zgodnie z arkušem organizacji pracy Szkoły na rok szkolny 2014/2015, stosownie do art. 61 ust. 3 ustawy o systemie oświaty, w brzmieniu nadanym przez art. 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw⁸, od 1 września 2014 r. zajęcia edukacyjne w klasach I prowadzone będą w oddziałach liczących nie więcej niż 25 uczniów.

(dowód: akta kontroli, str. 6)

2.3. W roku szkolnym 2013/2014 edukację w każdym z oddziałów klasy I powierzono jednemu nauczycielowi (wychowawcy), z wyjątkiem nauczania języka obcego i religii, stosownie do pkt 6 „Zalecanych warunków”.

(dowód: akta kontroli, str. 41)

⁸ Dz. U. z 2013 r. poz. 1265.

2.4. Zajęcia świetlicowe, w których uczestniczyli uczniowie z klas I prowadzono z zachowaniem warunków określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutow publicznego przedszkola oraz publicznych szkół⁹. W świetlicy szkolnej utworzono trzy stałe grupy wychowawcze, składające się z uczniów klas I, a ich liczba w grupie nie przekraczała 25 uczniów.

(dowód: akta kontroli, str. 42)

2.5. W klasach I wprowadzono organizację zajęć edukacyjnych, porównywalną z organizacją zajęć w oddziałach przedszkolnych. Czas trwania poszczególnych zajęć edukacyjnych ustalał nauczyciel prowadzący te zajęcia, zachowując ogólny tygodniowy wymiar czasu zajęć.

(dowód: akta kontroli, str. 43-44)

2.6. W planie wykorzystania szkolnej sali komputerowej na rok szkolny 2013/2014 ujęto prowadzenie zajęć dla oddziałów klas I. Liczba stanowisk komputerowych w tej sali wynosiła 12. Zajęcia prowadzono w podziale na grupy, zapewniając tym samym każdemu z uczniów dostęp do komputera.

(dowód: akta kontroli, str. 4, 45-47, 52)

2.7. Szkoła, odpowiednio do istniejących potrzeb, organizowała zajęcia opiekuńcze, zapewniające dzieciom spędzanie czasu oraz zajęcia zwiększające szanse edukacyjne uczniów zdolnych i uczniów mających trudności w nauce. W roku szkolnym 2013/2014 zorganizowano dziewięć rodzajów zajęć pozalekcyjnych dla uczniów klas I. W zajęciach umożliwiających spędzenie czasu wolnego (zajęcia świetlicowe) uczestniczyło 55 uczniów (74% ogółu uczniów klas I), w zajęciach sportowych, grach i zabawach ruchowych uczestniczyło 18 uczniów (24%) a w zajęciach rekreacyjno-turystycznych oraz regionalnych organizowanych raz w semestrze uczestniczyło odpowiednio 22 (30%) i 50 (68%) uczniów. Uczestnikami zajęć taneczno-umykalniających było trzech pierwszoklasistów (4%), zajęć zwiększających szanse edukacyjne z matematyki - sześciu uczniów (8%), a zajęć z gimnastyki korekcyjnej i logopedycznych - 14 (19%) i 20 (27%) uczniów. Natomiast z zajęć wspierających uczniów mających trudności w nauce, korzystało 25 (33,8%) pierwszoklasistów.

(dowód: akta kontroli, str. 48-50)

2.8. W Szkole funkcjonowały rozwiązania sprzyjające budowaniu poczucia bezpieczeństwa uczniów klas I. Sale lekcyjne przeznaczone do kształcenia uczniów najmłodszych usytuowano w oddzielnej części Szkoły (I piętro), a toalety w tej przestrzeni szkolnej, przeznaczono do wyłącznego użytku młodszych dzieci.

(dowód: akta kontroli, str. 51)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Zapewnienie odpowiedniej kadry nauczycieli do edukacji uczniów sześciolletnich

Opis stanu faktycznego

3.1. Szkoła posiadała wystarczającą liczbę zatrudnionych nauczycieli z kwalifikacjami wymaganymi do nauczania wczesnoszkolnego. Od 1 września 2014 r. zaplanowano nauczanie w 10 oddziałach klas I-III, a Szkoła zatrudnia 11 nauczycieli z przygotowaniem do nauczania wczesnoszkolnego.

(dowód: akta kontroli, str. 41)

⁹ Dz. U. z 2001 r. Nr 61, poz. 624 ze zm.

3.2. Dyrektor Szkoły, w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego, wspomagał nauczycieli w realizacji ich zadań przez m.in. organizowanie szkoleń i porad. W roku szkolnym 2013/2014 siedmiu nauczycieli nauczania wczesnoszkolnego, w ramach doskonalenia zawodowego, brało udział w dziewięciu warsztatach i szkoleniach zewnętrznych, związanych tematycznie z edukacją wczesnoszkolną. Ponadto, zagadnienia te omawiano na zebraniach zespołu samokształceniowego edukacji wczesnoszkolnej.

(dowód: akta kontroli, str. 53-56)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach: jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁰, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli Delegatury w Katowicach, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 12 czerwca 2014 r.

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

**Kontroler
Marian Dłucik
Gł. specjalista kontroli państwowej**

¹⁰ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm., zwanej dalej „ustawą o NIK”.